

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg	2
1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	4
2. Översikt av strategisammanhanget	4
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	5
2.2 Perspektiven	6
2.3 Sveriges roll i strategisammanhanget	8
2.4 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	9
3 Resultatredovisning	10
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	10
3.1 Stödområde 1: Global kapacitet inom förebyggande av väpnad konflikt, freds- och statsbyggande processer samt mänsklig säkerhet	11
3.1.1 Mål 1.1: Stärkt kapacitet att förebygga väpnad konflikt och stödja inkluderande freds- och statsbyggandeprocesser	11
3.1.2. Mål 1.2: Stärkt deltagande och inflytande av kvinnor och unga inom dialog och fredsprocesser	13
3.1.3. Mål 1.3: Stärkt kapacitet att främja mänsklig säkerhet i sviktande och konfliktdrabbade stater, särskilt kvinnors och barns säkerhet	15
3.1.4. Mål 1.4: Stärkt kapacitet att motverka korruption och straffrihet i sviktande och konfliktdrabbade stater	17
3.1.5. Mål 1.5: Stärkt kapacitet att minska okontrollerad spridning av små och lätta vapen och att genomföra FN:s vapenhandelsfördrag	18
3.1.6. Mål 1.6: Minskat hot från minor, klusterammunition och andra explosiva lämningar av krig	19
3.2 Stödområde 2: Nationellt och lokalt stöd i avgörande skeden av förebyggande av väpnad konflikt och i freds- och statsbyggnadsprocesser, inklusive bortglömda och utdragna konflikter	20
4 Implikationer och rekommendationer	22
4.1 Implikationer	22
4.2 Rekommendationer inför kommande strategi	23
Bilaga 1. Rapport P6 Finansiellt år 2020	25

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnernöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD samt rekommendationer inför kommande strategi.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. **Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

1. Global kapacitet inom förebyggande av väpnad konflikt, freds- och statsbyggande processer samt mänsklig säkerhet.

	2018		2019		2020	
	Mål ³	Portfölj ⁴	Mål	Portfölj	Mål	Portfölj
1.1: Stärkt kapacitet att förebygga väpnad konflikt och stödja inkluderande freds- och statsbyggandeprocesser.						
1.2: Stärkt deltagande och inflytande av kvinnor och av unga inom dialog och fredsprocesser.						
1.3: Stärkt kapacitet att främja mänsklig säkerhet i sviktande och konfliktdrabbade stater, särskilt kvinnors och barns säkerhet.						
1.4: Stärkt kapacitet att motverka korruption och straffrihet i sviktande och konfliktdrabbade stater.						
1.5: Stärkt kapacitet att minska okontrollerad spridning av små och lätta vapen och att genomföra FN:s vapenhandelsfördrag.						
1.6: Minskat hot från minor, klusterammunition och andra explosiva lämningar av krig						

2. Nationellt och lokalt stöd i avgörande skeden av förebyggande av väpnad konflikt och i freds- och statsbyggandeprocesser, inklusive i bortglömda och utdragna konflikter

2.1: Stärkt deltagande av kvinnor, unga samt andra nyckelaktörer i avgörande skeden av nationella och lokala dialog- och fredsprocesser och försoning.						
2.2: Stärkt möjlighet till fredsvinster på nationell och lokal nivå i avgörande skeden av förebyggande av väpnad konflikt och i freds- och statsbyggnadsprocesser.						

2. Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategi-belopp: 460 MSEK⁵

Utbetalat belopp hittills:
1 600 MSEK

Antal insatser 2020:
74

Inför den fördjupade strategirapporten har enheten under hösten 2020 genomfört en halvtidsöversyn vilken har bidragit till djupare förståelse för genomförandet och sammanhanget. Processen planerades gemensamt och medarbetare med kompetens inom olika områden ordnade tillfällen för att diskutera de knäckfrågor som har uppkommit under strategiperioden. Översynen har berört tematiken kvinnor, fred och säkerhet (Women Peace and Security, fortsättningsvis WPS); konfliktförebyggande; miljö, klimat fred och säkerhet; mänsklig säkerhet; koppling mellan lokalt och globalt fredsbyggande; trippel nexus;

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

⁵ Allokering för 2020, strategin har inget totalt strategibelopp som sträcker sig över hela perioden.

samt användning av den flexibla och landspecifika finansieringen under Stödområde 2 i strategin. I samband med detta har ett antal underlag i form av analyser, sammanställningar och översyner tagits fram. Samtliga underlag återfinns i Dox-ärendet 21/000151 och dessa används som källor för slutsatser och analyser med hänvisning till dokumentnummer. I analysmaterialet finns bland annat en enkät som skickats till strategins samtliga partner för att få synpunkter på Sveriges roll i strategisammanhanget, mervärdet samt hur partner ser på Sidas arbete med att länka lokalt och globalt fredsbyggande.

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Det finns tecken på att allt fler människor i världen upplever brist på mänsklig säkerhet. Exempelvis har världen blivit mindre fredlig än för tio år sedan⁶, antalet konflikter har ökat, främst i Afrika⁷, och antalet människor som fördrivits på flykt nådde under 2019 den högsta noteringen sedan UNHCR började räkna⁸. Fattigdom är i allt högre utsträckning koncentrerad till situationer som präglas av våldsamma konflikter och data visar att 76,5 procent av människor i extrem fattigdom levde i sköra och konfliktdrabbade länder under 2020⁹. Behoven av att hitta internationella samarbetslösningar rörande klimatkrisen och andra globala ödesfrågor ökar. En stor del av befolkningen i sköra stater bor även i områden som sammanfaller med klimatrelaterade risker, vilket understryker nödvändigheten av att adressera klimat- och konfliktrisker integrerat¹⁰, liksom att beakta jämställdhet i detta arbete¹¹.

Under 2020 har covid-19 haft en rad negativa konsekvenser för konfliktdrabbade länder. Pandemin skapar också grogrund för ytterligare missnöje och våldsamheter, vilket en rad analyser och studier visat¹² och vilket Sida rapporterat i en särskild strategirapport i september¹³. Under det senaste året har Sidas partner ställt om och många gånger anpassat sin verksamhet i ljuset av pandemin genom att verka för att stävja konfliktdrivande faktorer och bidra till att minska spänningar.

Internationella fora präglas generellt av oenighet, särskilt bland de tre stormakterna Kina, Ryssland och USA. Det innebär en övergripande utmaning när det gäller att adressera dagens våldsamma konflikter och för våra partner att verka. Under 2010-talet har ett antal internationella policyramverk utvecklats i syfte att stärka varaktig fred såsom Agenda 2030 och mål 16, tvillingresolutionerna kring fredsbyggande och hållbar fred och resolutionerna inom agendorna för WPS samt unga, fred och säkerhet (Youth, Peace and Security, fortsättningsvis YPS). Samtidigt har formuleringen och implementeringen av dessa ramverk fortsatt främst diskuterats i ”det globala nord” av ”den globala policyeliten”. Ansträngningar att öka den lokala relevansen för konfliktdrabbade människor har heller inte alltid uppnått sitt syfte¹⁴. Den grundprincip som Sida formulerade i operationaliseringen av

⁶ Global Peace Index 2020, Institute for Economics and Peace, (https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/GPI_2020_web.pdf)

⁷ UCDP - Uppsala Conflict Data Program (uu.se)

⁸ UNHCR - Global Trends

⁹ States of Fragility (2020), s. 4 ([States of Fragility 2020 | en | OECD](https://www.oecd.org/dataoecd/12/1/5c8b1b1e.pdf))

¹⁰ UNDP-DPPA-UNEP-CSM-Toolbox-Briefing-Note (3).pdf sid 5

¹¹ Scope for improvement: Linking the Women, Peace and Security Agenda to climate change, June 2020, SIPRI

¹² Se bland annat data från ACLED sammanställt och filtrerat av OECD-DAC, se

<http://www3.compareyourcountry.org/states-of-fragility/covid/0/> Uppdateras löpande. Den siffra som ges här kommer ur uppdatering 22 september 2020, https://www.international-alert.org/news/covid-conflict-andcrises?utm_source=zoom&utm_medium=alertzoomattendees&utm_campaign=peace-day-2020-webinar, <https://foreignpolicy.com/2020/07/06/coronavirus-pandemic-fuel-conflict-fragile-states-economy-food-prices/>, FN:s webbplats, https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/Policy%20Brief%20No19_COVID-19%20and%20Conflict_August2020.pdf

¹³ Strategirapport Hållbar Fred sept 2020, Dox 044840/20

¹⁴ LPI, 12868, Annual Report – The Inception Period: Inclusive Peace in Practice - Local Insights and Global Policy, Dox 019841/20

strategin, om vikten av att verka för att stärka kopplingar mellan det globala normativa arbetet och det lokala fredsbyggandet, har stått sig och varit central i strategiska beslut i genomförandet.

Som en del av operationaliseringen av strategin valdes tre områden ut som prioriterade för att vägleda genomförandet som direkta insatser och som integrerade ansatser. Dessa var kvinnor, fred och säkerhet, ungas deltagande samt barn i väpnade konflikter (Children and Armed Conflict, fortsättningsvis CAAC) och konfliktförebyggande¹⁵. Under strategiperioden har agendan för WPS varit delvis stagnerad, trots ett par nya resolutioner¹⁶ och ett relativt starkt ägarskap från FN:s generalsekreterare, medlemsstater och med kraftigt stöd från ett aktivt civilsamhälle. Det hårdnande politiska klimatet och oviljan i frågorna, inte minst inom FN:s säkerhetsråd, har gjort det viktigare att försvara redan vunna normativa framsteg än att sträva efter nya då riskerna för bakslag är överhängande. YPS-agendan har fått två nya resolutioner för att ytterligare framhäva vikten av ungas meningsfulla deltagande i fredsbyggande. Den globala studie¹⁷ som Sida var med och finansierade 2017 inkluderade intervjuer med över fyra tusen unga från olika delar av världen och presenterades för säkerhetsrådet 2018 som sedan utgjorde underlag för resolution 2419 som Sverige var med och tog fram. I och med resolution 2535 (2020) efterfrågas rapportering på agendans implementering av medlemsstaterna vartannat år. Trots ökat fokus på YPS och fortsatt tryck på WPS finns många gemensamma utmaningar och hinder kopplade till brister i genomförandet och att finansieringen av redan gjorda åtaganden går långsamt. Detta är särskilt påtagligt för att öka kvinnors och ungas meningsfulla deltagande i alla delar av fredsprocesser, vilket har direkt bäring på strategimål 2.

År 2019 firades 25 år med begreppet mänsklig säkerhet. UNDP framhöll då att mänsklig säkerhet är centralt i realiserandet av Agenda 2030, vilken framhåller vikten av en integrerad, anpassad och kontextspecifik ansats liksom att nexus mellan det humanitära, utveckling och fred är kärnan i mänsklig säkerhet.¹⁸ En viktig milstolpe för att stärka trippelnexusarbetet är den DAC-rekommendation som antogs 2019¹⁹. Flertalet internationella röster pekar på att freds-pelaren måste stärkas i genomförandet²⁰. På senare år har det också höjts röster för främjandet av en bred mänsklig säkerhetsansats, där till exempel FN:s klimatpanel (IPCC) framhåller att klimatförändringarna är ett hot mot mänsklig säkerhet²¹. Under strategins genomförande så här långt har Sida därför tagit steg för att på ett tydligare sätt integrera miljö, klimat, fred och säkerhet.

2.2 Perspektiven

Konfliktperspektivet slår igenom starkt och har bäring på alla strategins mål då hållbar fred är huvudsyfte och riktar sig mot sköra kontexter inom hela konfliktcykeln. Perspektivet är en prioriterad dialogfråga under strategins genomförande. I dagsläget har samtliga insatser ett integrerat konfliktperspektiv eller konfliktförebyggande som huvudsyfte. Partner genomför genomgående djupare och återkommande analyser för att bättre förstå de kontexter de arbetar i och anpassar sin verksamhet därefter. Portföljen inkluderar insatser som syftar till att både begränsa ofrivillig negativ

¹⁵ Strategiplan - Hållbar fred 2017 – 2022, sid 4-6, Dox 006798/18

¹⁶ UNSCR 2467 (2019) UNSCR 2493 (2019)

¹⁷ The Missing Peace, <https://www.youth4peace.info/system/files/2018-10/youth-web-english.pdf>

¹⁸ <https://www.undp.org/content/undp/en/home/news-centre/speeches/2019/25th-anniversary-of-the-human-security-concept.html>

¹⁹ DAC Recommendation on the Humanitarian-DevelopmentPeaceNexus (2019), OECD/LEGAL/5019, <https://legalinstruments.oecd.org/public/doc/643/643.en.pdf>

²⁰ Se till exempel: DAC-CSO reference group, On Conflict and Fragility and the Importance of Peace in the Triple Nexus (Nov 13, 2020), <https://www.dac-csoreferencegroup.com/post/on-conflict-and-fragility-and-the-importance-of-peace-in-the-triple-nexus>

²¹ UNDP-DPPA-UNEP-CSM-Toolbox-Briefing-Note (3).pdf page 8

påverkan och stärka de aspekter som gynnar social sammanhållning och hållbar fred. Många organisationer stärker kapaciteten till konfliktkänsligt genomförande hos sina partner och några bistår även företag eller humanitära aktörer. De flesta insatser faller inom tematiken och ramverken för FNs fredsbyggande, däribland arbetet med att öka meningsfullt deltagande av framförallt kvinnor och unga i fredsprocesser. Inom portföljen finns också exempel på när partner direkt integrerar konfliktkänslighet med exempelvis jämställdhet och klimat. Långsiktigt kärnstöd har fortsatt prioriterats som stödform till strategiska partner som verkar i komplexa och skiftande konfliktmiljöer då detta ger förutsättningar för en konfliktkänslig ansats genom ökade möjligheter till strategisk planering samt adaptivt och flexibelt arbete. Kärnstödet ökar även uthålligheten i utdragna kontexter när övriga givares stöd fluktuerar, vilket blev särskilt påtagligt under covid-19 pandemin, och där uteblivna aktiviteter riskerar ha negativ inverkan på konfliktkontexten.

Jämställdhetsperspektivet genomsyrar genomförandet under hela strategiperioden då arbetet med jämställdhet är starkt förankrat och väl integrerat på myndigheten sedan många år och är huvud- eller delmål i så gott som alla insatser i portföljen. Genom prioriterad dialog med partner, systematisk jämställdhetsintegrering och fler direkta insatser som ökar kvinnors inflytande och deltagande – inklusive sociala normer, män och pojkar och maskulinitetsarbete - har genomslaget stärkts, också genom synergier med ett starkt svenskt politiskt engagemang och ledarskap i frågorna internationellt. Satsningen på att aktivt öka jämställdhetsintegrering med extra medel hos tre existerande partner bedöms ha gett goda resultat för att främja kvinnors deltagande i fredsbyggande liksom det faktum att flertalet samarbetsorganisationer arbetar med vissa delar av WPS-agendan. Detta har sammantaget stärkt perspektivet som sådant, liksom inriktningen mot de särskilda strategimålen om ökat deltagande och inkludering i fredsprocesser (mål 1-2).

Rättighetsperspektivet med de fyra aspekterna icke-diskriminering, deltagande, ansvarsutkrävande, öppenhet och transparens är nära sammankopplat med hållbar fred och sätter sin prägel på genomförandet av strategin. Majoriteten av insatser som har konfliktförebyggande, fred och säkerhet som huvudsyfte har därmed även demokrati och mänskliga rättigheter som huvudsyfte. Strategimålen och stora delar av portföljen kopplar an till den universella deklarationen för mänskliga rättigheter och olika konventioner och säkerhetsrådsresolutioner, däribland agendorna för hållbar fred, WPS, YPS och CAAC. Att verka för icke-diskriminering och meningsfullt deltagande, i synnerhet för särskilt marginaliserade grupper, utgör centrala delar i arbetet med genomförandet av dessa agendor. Ansvarsutkrävande är framträdande i arbetet kring sexuellt våld i konflikter och i förhållande till öppenhet och transparens pågår ett särskilt arbete med relevanta partner kring hur de bidrar till att motverka korruption som utvecklingshinder och konfliktdrivande. Att stödja rättighetsbärare i arbetet med att genomföra och påverka dessa grundläggande principer, samt att öka kapaciteten för respons hos relevanta skyldighetsbärande institutioner på olika nivåer, är således fokus för flertalet insatser.

Fattiga människors perspektiv är framträdande hos många partner även om det inte alltid uttrycks explicit att insatserna handlar om fattigdomsbekämpning och det är heller inte perspektivet som lyfts fram särskilt i dialogen. Som konstateras i kapitel 2.1 lever en allt större del av jordens fattiga i konfliktkontexter och i en jämförande analys av Sidas partners arbete i olika kontexter 2020 och Global Peace Index, framgår att de minst fredliga länderna i stort har en god närvaro av strategins partner. Eftersom de flesta samarbetsorganisationer utgår från fredsbyggande/konfliktperspektivet, och verkar i utsatta konfliktkontexter, är lösningen av konflikter eller förbättrande av levnadsförhållandena för människor som lever i konfliktkontexter centrala. Fokus på deltagande och inkludering är även av stor vikt ur ett multidimensionellt fattigdomsperspektiv. I portföljen finns insatser där fattigdomsperspektivet naturligt vävs samman med övriga perspektiv. Enheten deltar även i arbetet

med ”Multi-Dimensional Poverty Analysis”, MDPA, för Sidas globala strategier vilken bidrar till ökat utbyte och lärdomar främst för framtida globala strategier.

Miljö- och klimatperspektivet har varit minst framträdande i operationaliseringen men har gradvist stärkts i strategins genomförande eftersom miljö- och klimatförändringar påverkar möjligheter till hållbar fred. I nuläget har ett fåtal av insatserna i portföljen klimat/miljö som delsyfte medan ingen insats har det som huvudsyfte. En insats har sedan 2020 biodiversitet som delat huvudsyfte. Den portföljanalys som gjordes 2019²² visade på potential att stärka miljöintegrering i flera insatser. Sedan dess har dialog med partner stärkts och då har framkommit att även när partner inte uttryckligt fokuserar på miljö-klimatfrågor så innehåller portföljen ett flertal komponenter där naturresurser och klimatrelaterade risker adresseras och analyseras. Både som bidragande drivkraft till konflikt men också som ingång till fredsbyggande. Inom ramen för strategin har en tematisk inriktning kring miljö, klimat, fred och säkerhet (omfattar även land- och naturresursfrågor kopplat till konflikt) påbörjats, vilket också knyter an till Sveriges uppmärksamhet på klimatsäkerhet under tiden i säkerhetsrådet. Insatser med fokus på tematiken har i och med denna rapport inkluderats under strategimål 3.

2.3 Sveriges roll i strategisammanhanget

Behovet att verka för hållbar fred har aldrig varit större. FN:s generalsekreterare framhåller vikten av att samtliga givare avsätter minst 20 procent av det officiella utvecklingssamarbetet till fredsbyggande i konfliktländer och lyfter särskilt att covid 19-pandemin förutsätter tillräcklig och förutsägbar finansiering till detta för att bidra till mer motståndskraftiga samhällen i sin senaste rapport.²³

Sverige har en lång tradition av att bedriva fredsbyggande genom utvecklingssamarbetet och besitter en stor trovärdighet inom detta område. I den partnerenkät som gjordes som en del av halvtidsöversynen, framkommer att Sverige, trots liten budget i förhållande till många andra givare, har ett relativt stort inflytande och genomslag vad gäller policypåverkan kring fred- och utvecklingsfrågor. Exempelvis ses Sverige inom EU och FN som en respekterad och konsekvent röst. Sveriges feministiska utrikespolitik och prioritering av jämställdhet anses ha bidragit till ökad inkludering av kvinnor samt ökad förståelse för kvinnors roll i fredsbyggandeprocesser. Sverige anses verka för faktiskt inflytande för kvinnor, inte bara symboliskt. Ett nära samarbete mellan diplomati och utvecklingssamarbete har gett goda resultat. Sverige anses även vara i framkant vad gäller skydd av utrymmet för civilsamhället och genom vår rättighetsbaserade ansats ha bidragit till en bredare bas av inkluderande aktörer inom fredsbyggande.²⁴ Slutsatserna från partnerenkäten överensstämmer i stort med vad som framkom i Sidas externa utvärdering av stöd till fredsbyggande som lyfter fram att Sveriges arbete inom detta område har en komparativ fördel genom att vara värdebaserat, starkt förankrat i rättighetsperspektivet och med särskilt fokus på kvinnors rättigheter²⁵.

Team Sweden-arbetet inom hållbar fred har under strategiperioden dragit nytta av uppbyggda kontakter och erfarenheter från Sveriges tid i FN:s säkerhetsråd. WPS är en tydlig svensk profilfråga med välfungerande och tätt Team Sweden-samarbete. Inom området miljö, klimat, fred och säkerhet ser Sida en stor potential i att stärka vårt bidrag till Team Sweden-arbetet under resterande del av strategiperioden och i en framtida strategi. Sidas roll som dialogpartner och facilitator har under strategiperioden varit särskilt tydlig inom områden som WPS, YPS och CAAC.

²² Helpdesk report Environment and Climate Change Rapid Portfolio Assessment, Dox 004140/20

²³ The Secretary-General – Remarks to the General Assembly and Security Council on the 2020 Report on Peacebuilding and Sustaining Peace (September 2020), sid 4

²⁴ Input from survey to Sida's review of the Strategy for Sustainable Peace 2017-2022, Dox 000986/21

²⁵ Tana Evaluation of Sida's Support to Peacebuilding in Conflict and Post-Conflict Contexts Synthesis Report, 2019, s.6 och 44, Dox 038455/19

Sveriges stora finansiella stöd och aktiva och systemstärkande engagemang gentemot centrala FN-aktörer inom hållbar fred, som UNDP, Department of Political and Peacebuilding Affairs, DPPA, Department of Peace Operations, DPO och UN Women, ger ytterligare plattformar att agera med en tydlig svensk profil. Sidas partner har exempelvis bidragit aktivt i den översyn av FN:s fredsbyggande arkitektur som genomförts under strategiperioden. Inför nytt stöd till Världsbankens State and Peacebuilding Fund har Sida inlett en dialog med andra likasinnade givare kring vikten av fortsatt samarbete mellan Världsbanken och FN kring fredsbyggande och jämställdhet. Denna dialog har lett till att Världsbanken gör en genomlysning av hur jämställdhet kan stärkas inom fonden.

Sida har i dialog med andra givare varit en aktiv förespråkare för kärnstöd (se även 2.2 och 3.1). Fler givare till fredsbyggande öronmärker dock sina finansiella stöd och introducerar årliga avtal istället för fleråriga. I några fall har dialogen varit framgångsrik och lett till att fler givare kunnat ge kärnstöd istället för projektstöd. I samband med covid-19 pandemin har en del släppt på öronmärkning, medan andra har prioriterat bort fredsbyggande. I detta sammanhang är det positivt med Sveriges initiativ inom *Good Peacebuilding Donorship* där Sida ser fram emot att bidra med expertstöd och erfarenheter och att fortsätta stå upp för värden för att främja långsiktiga och hållbara resultat. I en givarmiljö med färre likasinnade länder har Sida även påbörjat en kartläggning och dialog med privata aktörer som är aktiva inom fred och säkerhet, då flera av våra partner har eller söker finansiering därifrån som ett led i att bredda finansiering för fredsbyggande.

2.4 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Sidas enhet för Fred och Mänsklig säkerhet har under året fortsatt uppdatera och expandera antalet landöversikter för att ge en bild av hur portföljen bidrar till hållbar fred i 34 länder. Dessa är strategiska för att hitta synergier med främst bilaterala och regionala strategier men också för att öka kännedomen om insatserna på Sida, UD och Utlandsmyndigheter, UM. De har redan bidragit till bättre dialog med relevanta UM, särskilt där det finns gemensamma partner.

Synergier har exempelvis uppnåtts med **Regional Afrika** kring barn i väpnad konflikt och unga, fred och säkerhet för att komplettera båda strategiernas fokus och dialog med AU. Effektiv samverkan noteras även med den regionala strategin för **MENA (inklusive Jemen)** kring insatsen ”Peace Support Facility Yemen” (se Stödområde 2) där ett tätt samarbete präglar uppföljning och ny beredning vilket även inkluderat ansvariga för Jemen på **UD-MENA** och **UD-FN** då den politiska dialogen är nära sammankopplad. Även bilateralt finns framträdande synergier såsom inom det samfinansierade globala minhanteringsprogrammet med strategierna för **Irak** och **Afghanistan**.

Exempel finns också på bredare samverkan med andra enheter på Sida, exempelvis med den **Humanitära enheten** gällande stöd till frisläppande och återintegrering av barn som associerats med väpnade grupper och kring enskilda stöd med nära koppling till humanitär verksamhet. Med **CIVSAM** har samarbete skett genom utveckling av stödet till Kvinna till Kvinna, vilket resulterat i både effektivare administration och ett tydligare fokus på parternas globala mervärde för WPS.

Andra synergier noteras för strategier med närliggande tematik likt **DEMO/MR**, bland annat inom ramen för kärnstödet till Unicefs enhet för skydd av barn och den gemensamma insatsen till UN Women där djupare samverkan nåtts mellan kvinnors politiska deltagande och i freds- och statsbyggandeprocesser. Inom **WPS-tematiken** bidrar uppdraget att rapportera till den svenska handlingsplanen för 1325 (urval av 12 fokusländer och 6 globala/regionala strategier) till ett omfattande samarbete med alla relevanta strategiägare inom Sida men även med andra svenska myndigheter. Den årliga rapporteringen om bistånd rörande **minhantering, små och lätta vapen och**

implementering av vapenhandelsfördraget bidrar vidare till den svenska inrapporteringen till de olika internationella instrumenten och för att ge en helhetsbild av Sveriges stöd på området.

Som en del av Team Sweden-arbetet sker kontinuerlig samordning och avstämning med **UD** och **FBA** kring strategins genomförande genom FREDSAM men samverkan sker även med andra svenska aktörer, exempelvis **SIPRI**, **Dag Hammarskjöldfonden** och **Myndighetsforum WPS**. Det pågår också en fortlöpande dialog på handläggarnivå, exempelvis med **UD-NIS** om insatser för att minska okontrollerad spridning av SALW och med **FBA:s tematiskt ansvariga** inom **WPS**, **YPS** och **CAAC**. FNs program för Peace Development Advisors, PDA, är ett exempel på komplementaritet där FBA utbildar alla nya PDA samt finansierar några egna, och Sida är en aktiv givare till hela programmet.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Strategin för hållbar fred är primärt inriktad mot att stärka kapacitet inom en rad aspekter av den globala fred- och säkerhetsagendan. Dels mer generellt vad avser freds- och statsbyggande, dels inom tematiska fokusområden såsom kvinnor/unga, fred och säkerhet, små och lätta vapen och minhantering. Flera av dessa områden går in i varandra där till exempel långsiktigt lokalt fredsbyggande kan vara avgörande för en framtida fredsprocess som är inkluderande. Majoriteten av stöd går till organisationer som har verksamhet som relaterar till flertalet mål i strategin. Utifrån dialog med samarbetspartner, och en bedömning av den totala verksamheten, gör Sida en procentuell fördelning mellan relevanta strategimål. De siffror som framkommer i **tabell 1**²⁶ ger därmed enbart en god fingervisning kring hur strategibeloppet fördelar sig per mål.

Strategibeloppet för 2020 var 460 000 000 kr, vilket är en ökning med 30 miljoner från 2019 (**tabell 3**²⁷). Denna ökning beror på den extra delegering av medel som anslagsposten tilldelades i november 2020 som ett resultat av omfördelning av medel från andra strategier. Strategin har inget totalt strategibelopp utan får en årlig allokering, den totala strategivolym som anges i **tabell 2** är ett genomsnitt som baseras på 2020 års allokering och speglar därmed inte volymen för hela perioden. Som framkommer av **tabell 4**²⁸ bedöms sannolikheten att insatserna når sina mål som troligt i 14 och mycket troligt i 18 av portföljens insatser, även om insatserna samtidigt har långsiktiga målsättningar i linje med den tid fredsbyggande tar. Den övergripande strategiportföljen ligger därmed väl i linje för att bidra till att uppnå strategins mål på sikt i enlighet med den förändringsteori som fastslogs i början av strategiperioden. Portföljen bedöms vidare vara väl avvägd vad gäller fördelningen mellan multilaterala- och civilsamhällesorganisationer, som utgör 43% respektive 56% av portföljens budget²⁹, vilket bedöms öka möjligheten att uppnå målen.

Trots relativt begränsat anslag har strategin hållbar fred bred täckning och partner inom ramen för genomförandet täcker in merparten av dagens konfliktkontexter. Långsiktigt kärnstöd (se även 2.2 och 2.3) har fortsatt prioriterats som stödform till partner där den totala verksamheten bedöms ha hög relevans för strategin. Avsikten är att ge organisationer som verkar i komplexa konfliktmiljöer möjlighet till strategisk planering och säkerställa att de har möjlighet att bedriva sin verksamhet

²⁶ Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2020

²⁷ Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2020

²⁸ Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2020

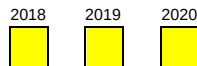
²⁹ Baserat på totala summan utbetalningar under 2020, BISI Interactive Dashboard Portfolio Analysis tool – Hållbar fred 2017-2022

adaptivt, flexibelt och med så hög kvalitet som möjligt. Detta blev extra påtagligt under covid-19 pandemin då 13 av 37 aktiva insatser kunde ställas om för att direkt eller indirekt adressera pandemin och dess effekter. Därtill fick Geneva Call extra medel för att lindra konsekvenserna av covid-19 (se även mål 3).³⁰ Kärnstöd kräver robusta system för intern styrning och kontroll, resultatstyrning och integrering av tematiska perspektiv. Sida stärker partners kapacitet inom alla dessa områden.

3.1 Stödområde 1: Global kapacitet inom förebyggande av väpnad konflikt, freds- och statsbyggande processer samt mänsklig säkerhet.

3.1.1 Mål 1.1: Stärkt kapacitet att förebygga väpnad konflikt och stödja inkluderande freds- och statsbyggandeprocesser

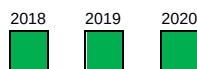
Strategimål

Sida gör bedömningen att utvecklingen i kontexten i förhållande till strategimålet går delvis framåt och delvis bakåt. Såsom anges i 2.1 Förändringar i strategisammanhanget, finns en rad utmaningar vad avser internationellt fredsbyggande arbete, men de internationella policyramverk som utvecklats i syfte att stärka varaktig fred utgör en stabil normativ plattform. Positivt under 2020 var genomförandet av FNs tredje översyn av dess arkitektur för fredsbyggande. Processen som var konsultativ, och involverade civilsamhället i flera steg, utmynnade i nya tvillingresolutioner för fredsbyggande och hållbar fred³¹ utifrån Generalsekreterarens rapport³². Resolutionerna bekräftar att effektivt fredsbyggande ska involvera hela FN-systemet och lyfter särskilt vikten av inkluderande fredsprocesser. Förhandlingarna av resolutionerna var dock hårda för att enbart försvara tidigare överenskommet språk, då hållbar fred som begrepp ifrågasätts av vissa av FNs medlemsstater³³.

Det är fortsatt en utmaning för civilsamhället att få reellt inflytande i fredsprocesser, särskilt på nationell nivå, då utrymmet generellt sett fortsätter att krympa³⁴. Dock visar studier på större påverkansmöjligheter i lokala fredsprocesser och kvinnor har många gånger en mer aktiv roll på denna nivå (även om samma hinder för deltagande finns som på nationell nivå i stor utsträckning). Dessa är i många fall viktiga, särskilt då nationella fredsprocesser gått i stå.³⁵

Portfölj

Sida bedömer att portföljen och sammansättningen av partner är fortsatt relevant för strategimål och kontext. Portföljen under detta mål omfattar nu 19 pågående insatser med både multilaterala partner och civilsamhällesorganisationer. Majoriteten av insatserna har verksamhet som helt eller delvis bidrar till målområdet, vilket också återspeglar bredden på arbetet som utförs. Under 2020 allokerades en tredjedel av strategianslaget till verksamhet under detta målområde.³⁶

Sida har sedan ett tiotal år tillbaka varit givare till Peace and Development Advisers, PDA - ett program mellan UNDP och DPPA för att stärka nationell kapacitet för konfliktförebyggande; samt UN

³⁰ BISI Interactive Dashboard Covid-19 response through Sida – Hållbar fred 2017-2022

³¹ A/RES/75/201 och S/RES/2558 (2020)

³² Peacebuilding and sustaining peace - Report of the Secretary-General, <https://www.undocs.org/en/S/2020/773>

³³ Analys av offentliga uttalanden från EU och G77+Kina gruppen, se bland annat Dox-ärende 19/000488 UNDP Peacebuilding 2019-2021, Dox 001759/21

³⁴ CIVICUS State of Civil Society Report 2020, State Of Civil Society Report 2020 (civicus.org)

³⁵ Peace Agreements Database, "Local Peace Processes: Opportunities and Challenges for Women's Engagement" (2019)

³⁶ Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2020, tabell 1

Transitions Project (DPO, DPPA, UNDP) som verkar för en effektivare övergång från avslutad FN mission till landteam. I FN:s Generalsekreterares rapport kring fredsbyggande och hållbar fred 2019³⁷ lyftes dessa som två av de tre viktigaste insatserna inom FN-systemet. Sida har även ett samlat stöd till konfliktförebyggande och fredsbyggande genom UNDP. Portföljen kommer under 2021 även kompletteras med stöd till Världsbankens ”State and Peacebuilding Fund”.

Flertalet partner i portföljen verkar för att stärka samverkan mellan global policy- och metodutveckling och konfliktkontexter. En förutsättning är organisationernas lokala förankring och tillgång till relevanta policyfora, vilket innebär att dessa företräddelsevis är internationella civilsamhällesorganisationer med flera landkontor eller medlemsbaser som agerar som länk till nationella och lokala organisationer. Under 2020 har ett antal av dessa bidragit till FN:s översyn av fredsbyggandearkitekturen tillsammans med medlemsstater, inklusive Sverige. Exempelvis kunde Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict, GPPAC, genom koalitioner i civilsamhället få möjlighet till viss påverkan på de underlag som producerades och den slutliga rapporten³⁸. Arbetet är dock fortsatt utmanande, men genom stöd till Life & Peace Institute’s, LPI, projekt *Inclusive Peace in Practice* har Sida bidragit till att söka innovativa sätt att stärka meningsfullt deltagande för konfliktdrabbade och göra policyprocesser mer tillgängliga. Projektet är i en inledande fas, men konsultation med fredsbyggandeorganisationer har hittills resulterat i ett antal vägledande principer.³⁹

En del av portföljen består av partnerengagemang i ett antal fredsprocesser i syfte att göra dem mer inkluderande. Majoriteten av detta arbete sker på lokal nivå, men partner har också varit engagerade på högre nivå i formella fredsprocesser som bland annat Conciliation Resources i den somaliska regionen i Etiopien⁴⁰ och International Alert i Filippinerna⁴¹. Även Centre for Humanitarian Dialogue, CHD, har medverkat i flertalet fredsprocesser. I Västra Papua i Indonesien kunde den bidra till att etniska papuanska parlamentsledamöter initierade en formell dialog med indonesiska regeringen. Detta genom att exempelvis skapa folkligt stöd för dialog via en populär TV-show och parallellt engagera hårdföra grupper för att undvika att de förstörde den bräckliga fredsprocessen.⁴²

Genomförandet av målet påverkas av covid-19 pandemin. Partner vittnar om nödvändig och innovativ anpassning men också om att digitala lösningar kunnat ersätta fysiska möten i vissa fall och därmed har fredsbyggande initiativ kunnat fortgå trots pandemin och krav på distansering. Några, som exempelvis CHD och Geneva Call, har använt förra årets upprop om globalt vapenstillestånd som en ingång i dialogen med konfliktaktörer, bland annat kring vikten av humanitärt tillträde.⁴³ Det finns flera exempel på när insatser bidragit till att minska spänningar till följd av pandemin, bland annat har CHD genom en innovativ hälsokampanj på sociala medier gjort så mellan en halv miljon papperslösa immigranter och värdsamhällen i den malaysiska delen av Borneo⁴⁴.

En del av målet syftar till konfliktförebyggande. Sida har hittills funnit det utmanande att rapportera specifikt på detta, vilket beror på att partner i stor utsträckning omnämner sin verksamhet enbart som

³⁷ *Peacebuilding and sustaining peace - Report of the Secretary-General*, 2019, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2019_448.pdf

³⁸ GPPAC, 11088, Draft 2020 results, Dox 002576/21

³⁹ LPI, 12868, Annual Report – The Inception Period: Inclusive Peace in Practice - Local Insights and Global Policy, Dox 019841/20

⁴⁰ Conciliation Resources, 52130038, Narrative report 2018, s. 6, Dox 016331/19

⁴¹ International Alert, 21244, International Alert 2019 Annual Report Sida final, Dox 021089/20

⁴² Center for Humanitarian Dialogue, 13130, Narrativ och finansiell rapportering för 2019, sid 6 Dox 015826/20

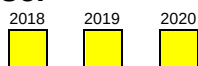
⁴³ Strategirapport Hållbar Fred sept 2020, Dox 044840/20

⁴⁴ Center for Humanitarian Dialogue, 13130, Sabah Social Media example, Dox 033521/20

fredsbyggande⁴⁵. Som en del av halvtidsöversynen gjordes därför en analys som visar att ett antal *direkt konfliktförebyggande insatser* återfinns i portföljen⁴⁶. Dessa insatser är kortsiktiga initiativ, om än ofta del av en långsiktig ansats, som är mer reaktiva och riktade i sin natur samt lanseras i kritiska skeden i syfte att minska spänningar eller våld. Till exempel arbetar flertalet partner med att etablera och stötta *lokala fredskommittéer* som hanterar lokala oroligheter och konflikter som riskerar att leda till våldsamheter. Däribland har Conciliation Resources särskilt stärkt kvinnliga medlemmar i Kenya som kunnat verka för samsyn kring en vattenkorridor mellan bönder och boskapsskötare, något som återkommande är en av de huvudsakliga konflikt drivande faktorerna⁴⁷. Vidare har ett antal partner etablerat eller ger stöd till *tidig-varningsystem* för att få underlag för att minska spänningar och svara på tidiga våldsyttningar, instabilitet eller socialt uppror. Några har *interna mekanismer* för att kunna handla snabbt vid plötsligt uppkomna förändringar i konflikt dynamiken. Exempelvis har Peace Direct en fond som syftar till att ge snabbt och direkt stöd till lokala organisationer för att de ska kunna agera på tidiga våldstendenser⁴⁸. Vissa av Sidas partner verkar dessutom i kontexter som inte präglas av våldsam konflikt men som uppvisar tendenser som social oro och politiskt våld. På detta område är PDA-programmet framgångsrikt då syftet är att stärka nationell kapacitet för konfliktförebyggande i ett 60-tal länder som bedöms kunna bli större konfliktzoner om spänningarna eskalerar. I Mauretanien och Malawi kunde exempelvis fredliga val hållas med bidrag av konfliktförebyggande insatser ledda av ungdoms- och kvinnogrupper respektive lokala medlingsinitiativ.⁴⁹

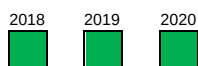
3.1.2. Mål 1.2: Stärkt deltagande och inflytande av kvinnor och unga inom dialog och fredsprocesser

Strategimål

Under strategiperioden har de normativa ramverken för YPS och WPS fortsatt att stärkas med nya Säkerhetsrådsresolutioner och globalt arbete med att driva agendorna vidare. 2020 firade båda agendor 20 respektive fem år vilket uppmärksammades, om än i något mindre skala i och med covid-19 restriktionerna som hindrade möjligheter till stora sammankomster. Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet på det normativa planet fortsatt delvis går framåt, delvis avstannat de senaste åren för WPS. Stora hinder för det faktiska deltagandet och inflytandet för kvinnor och unga kvarstår dessutom på grund av bristande politisk vilja samt låg grad av genomförande och finansiering på nationell nivå.

Portfölj

Sidas bedömning är att portföljen, som utgör 16 procent av hela strategins finansiering, och omfattar arbete som görs i 16 av insatserna, är fortsatt relevant och att sammansättningen av partner ger breda möjligheter att på sikt påverka deltagande och inflytande både normativt och nationellt/lokalt.

I början av strategiperioden byggdes en ny portfölj med särskilt fokus på ungas deltagande då detta var en ny tematik för strategin. Initialt gjordes detta genom stöd till den globala studie⁵⁰ som efterfrågats i Säkerhetsrådsresolution 2250 och sedan genom att fokusera på tre av de rekommendationer som lades fram till säkerhetsrådet i april 2018: ett breddat partnerskap genom stöd till ungdomsledda nätverk

⁴⁵ Det finns en rad metodologiska utmaningar med att påvisa att verksamhet förebyggt konflikt, vilket sannolikt är orsaken.

⁴⁶ Uppföljning av det konfliktförebyggande perspektivet inom ramen för strategi hållbar fred 2017-2022 – underlag för den fördjupade strategirapporten, Dox 003004/21

⁴⁷ Conciliation Resources, 52130038, Conciliation Resources' narrative report 1 January 2019 – 31 March 2020, Dox: 018972/20

⁴⁸ <https://www.peacedirect.org/localactionfund/>

⁴⁹ UNDP Peacebuilding, 13236, Annual reporting for 2019 PDA programme, kapitel 2, Dox 040871/20

⁵⁰ The Missing Peace, 2018, <https://www.youth4peace.info/system/files/2018-10/youth-web-english.pdf>

som arbetar med fred och säkerhet; flexibla medel till stöd för unga fredsbyggares initiativ; samt integrerande av agendan hos redan etablerade civilsamhällesorganisationer. Stärkt samarbete och synergier har prioriterats som resulterat i fler gemensamma initiativ där lokalt fredsbyggande uppmärksammats på global policy-nivå, inte minst genom den globala koalitionen för YPS.

United Network of Young Peacebuilders har stärkt fredsinitiativ för unga bland de 119 ungdomsledda medlemsorganisationerna i 65 länder och möjliggör tätare kontakt både mellan organisationerna och med beslutsfattare inom AU, EU och FN samt på nationell nivå⁵¹. Stöd ges även till arbete som främjar ungas deltagande i formella fredsprocesser och i framtagandet av nationella planer för YPS⁵². Genom Sidas stöd till Peace Direct har 57 ungdomsledda fredsbyggande initiativ initierats i Demokratiska republiken Kongo (fortsättningsvis DRK), Mali, Centralafrikanska republiken (fortsättningsvis CAR) och Pakistan som inkluderar aktiviteter som främjar social sammanhållning genom dialog och genom att öka gemensamma försörjningsmöjligheter exempelvis genom jordbruksprojekt för unga över etniska gränser. I DRK har detta lett till att färre unga väljer att gå med i väpnade grupper⁵³.

Insatser som specifikt är länkade till WPS har ökat under strategiperioden, liksom insatser som verkar för att stärka delar av agendan (se även 2.2 Jämställdhetsperspektivet). Ytterligare förstärkning för kvinnors deltagande planeras. Långsiktigt stöd till UN Women har under hela perioden förstärkt FN:s expertis och kapacitet på HQ och i fält i arbetet med den bredare integreringen av agendan för WPS och har ökat kvinnors deltagande i fredsbyggande exempelvis i Jemen, Haiti, Colombia, Tadjikistan, Sydsudan, Sudan och Filippinerna.⁵⁴ Den externa halvtidsöversyn av programmet med UN Women lyfte särskilt fram flexibiliteten i stödet som avgörande för dess goda resultat och höga effektivitet.⁵⁵ En annan intressant effekt är den katalytiska för WPS finansieringen: genom den expertis och kapacitet Sida finansierat har UN Women lyckats mobilisera tio gånger Sidas investering.⁵⁶

Civilsamhällespartner som WILPF, MADRE och Kvinna till kvinna spelar viktiga roller för att påverka global normativ policy och juridik i en inkluderande riktning. De har vidare använt sina positioner för att såväl direkt stärka kvinnors meningsfulla deltagande globalt, regionalt och nationellt som att säkerställa länkar mellan det lokala-globala genom en bred lokal närvaro och lokalt kapacitetstärkande. Här finns synergier inom portföljen, exempelvis med nationella handlingsplaner för WPS där UN Women stödjer staternas arbete att ta fram dem och WILPF driver på för civila samhällets inflytande i processerna. I till exempel DRK verkade WILPF lokalt för att få med avväpning som en nyckelfråga i nästa handlingsplan⁵⁷, en fråga som är central i WILPF globala påverkansarbete. WILPF DRK har, förutom att göra handlingsplanens innehåll känt lokalt, även fått igenom centrala lokala frågor i Genevebaserade processer: Universal Periodic Review (UPR) och kvinnokonventionen (CEDAW) samt genom lärande mellan WILPFs sektioner i Afrika⁵⁸.

⁵¹ UNOY, 12576, Annual Review 2019: Network, Impact and Cohesion Review of the United Network of Young Peacebuilders, sidor 4, 25 och 27, Dox 030600/20

⁵² United Network of Young Peacebuilders, 12576, Minutes - ISG in person meeting 2019, (28-31 October), Dox 035774/19

⁵³ Peace Direct, 13894, YAP narrative report September final, Dox: 041168/20

⁵⁴ UN Women, 61070098, 103615 SPFII Annual Progress report January December 2019, s. 24-26, 2020, Dox 022765/20

⁵⁵ UN Women, 61070098, Final Report of the Mid-term evaluation of the Strategic Partnership Framework 2017-2020, s. 21, Dox 020427/19

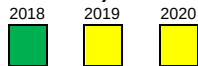
⁵⁶ UN Women, 61070098, 103615 SPFII Annual Progress report January December 2019, s. 4, Dox 022765/20

⁵⁷ Stories of Feminist Peace 2019, 2020, s. 9, Stories 2019 – WILPF Annual Report

⁵⁸ Ibid, s. 10-11

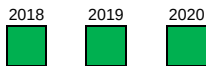
3.1.3. Mål 1.3: Stärkt kapacitet att främja mänsklig säkerhet i sviktande och konfliktdrabbade stater, särskilt kvinnors och barns säkerhet

Strategimål

Sida bedömer att utvecklingen i kontexten i förhållande till strategimålet delvis går framåt. Begreppet mänsklig säkerhet är brett och återspeglar den komplexitet som råder i flertalet konfliktsituationer idag där en rad faktorer har en negativ påverkan på möjligheterna till fred, stabilitet och hållbar utveckling. Trots en övergripande stagnation av WPS-agendan syns några positiva normativa förflyttningar under strategiperioden där konfliktrelaterat sexuellt våld stärkts med ett tydligare fokus på överlevares behov⁵⁹ och inom förebyggande av våldsam extremism har genderperspektivet tydligare integrerats⁶⁰. Redan före pandemins utbrott hade dock 35 procent av världens kvinnor upplevt fysiskt och eller sexuellt våld⁶¹. Det finns tydliga indikationer på att pandemin förstärker problemen genom att det könsrelaterade våldet ökar samtidigt som de skyddsmekanismer som finns för de utsatta personerna försvagas⁶². Barns utsatthet under väpnade konflikter fortsätter med grova förbrytelser mot barn⁶³. Trots arbetet med att frisläppa och återintegrera barnsoldater fortsätter rekrytering runt om i världen. Den utmaning som covid-19 utgör generellt är större i kontexter av våldsam konflikt och spänningar och blir därmed ytterligare en faktor som gör att rörelsen mot strategimålet fortsätter att vara en utmaning globalt.

Portfölj

Sidas bedömning är att portföljen är fortsatt relevant, insatserna levererar resultat och att främjandet av mänsklig säkerhet är centralt i flertalet insatser under strategin. Av strategianslaget 2020 allokerades 21 procent till program inom mål 3⁶⁴. Andelen har minskat under strategigenomförandet, vilket främst förklaras med överlappande verksamhet mellan detta mål, mål 1 och 2 samt svårigheten i att särskilja målen från varandra rent definitionsmässigt. Vid operationaliseringen av strategin konstaterades att ungefär halva portföljen bidrog till mål 3⁶⁵, sannolikt därför att detta var ett ledande tema i den föregående strategin för globala insatser för mänsklig säkerhet 2014–2017.

Under strategigenomförandet har portföljen hittills framför allt relaterat till den del av mänsklig säkerhet som berör *frihet från våld*, det vill säga skydd av civila, särskilt med fokus på kvinnor och barn i väpnade konflikter, konfliktrelaterat sexuellt våld samt även i viss utsträckning förebyggande av våldsam extremism. Med en ambition att identifiera andra för strategin relevanta dimensioner omfattade halvtidsöversynen en analys av begreppet mänsklig säkerhet⁶⁶. Analysen gör gällande att miljömässig säkerhet är en aspekt som har fått ökad aktualitet i takt med att klimatförändringarna framhålls som ett hot⁶⁷. I och med att strategin har stärkt sitt fokus på miljö och klimat kopplat till fred

⁵⁹ UNSCR 2467 (2019)

⁶⁰ Report of the Secretary-General on women and peace and security, s. 3, October 2019

⁶¹ World Health Organization, London School of Hygiene and Tropical Medicine, and South African Medical Research Council, *Global and Regional Estimates of Violence against Women: Prevalence and Health Effects of Intimate Partner Violence and Non-Partner Sexual Violence*, World Health Organization, 2013

⁶² IPPF – Advocacy, ensuring during COVID-19, <https://www.ippf.org/resource/advocacy-good-practices-lessons-learned-ensuring-sexual-reproductive-safety-during-covid>

⁶³ Rekrytering och användande av barn som soldater; dödande eller lemlästade av barn; sexuellt våld mot barn; attacker mot skolor och sjukhus; bortförande av barn; förhindrande av humanitär assistans till barn.

⁶⁴ Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2020, tabell 1.

⁶⁵ Strategiplan: Hållbar fred 2017 – 2022, s. 6, Dox 006798/18,

⁶⁶ Översikt mål 3: mänsklig säkerhet inom ramen för strategi hållbar fred 2017-2022 – underlag för den fördjupade strategirapporten, Dox 003053/21

⁶⁷ Klimatförändringar som hot mot mänsklig säkerhet framhålls av internationella organisationer, inklusive FN:s klimatpanel (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC). [UNDP-DPPA-UNEP-CSM-Toolbox-Briefing-Note \(3\).pdf](#), s. 8

och säkerhet har därför verksamhet med sådant fokus nu kopplats till mål 3. Flera insatser med trippelnexusansats relaterar även sedan tidigare till detta mål.

Flertalet partner i portföljen verkar för att skydda civila i konfliktkontexter, något som fått ökad relevans i och med covid-19 pandemin. Såsom Sida har rapporterat i den särskilda strategirapporten har en rad insatser fokuserat på kvinnors och barns säkerhet under pandemin med anledning av den ökade utsatthet för våld i hemmet som varit extra framträdande i konfliktdrabbade länder⁶⁸. I avsikt att avsaknad av en närvarande stat har flera partner med god lokal närvaro anpassat sin verksamhet och använt både sociala och traditionella medier för att bevaka och sprida information till civila om pandemin och om olika säkerhetsrisker kopplade till den⁶⁹. Den dynamik som uppstått där närvaron ökat av icke-statliga väpnade grupper i olika konfliktkontexter har analyserats och följts upp av bland annat Geneva Call. Organisationen har etablerat en global databas över dessa gruppers respons på covid-19 och den insamlade datan väntas även ge viktiga lärdomar för framtida kriser.⁷⁰

Ett antal partner arbetar specifikt med att stärka kapaciteten och förebygga konflikter relaterat sexuellt våld både utifrån FN:s mandat (UN Action/Team of Experts och UN Women) och genom det civila samhället (MADRE, Saferworld och Geneva Call). Dessa aktörer arbetar med en kombination av påverkansarbete, utredning och bevisföring av brott, skydd, psykosocialt stöd och med att motverka sexuellt våld/könsdiskriminering i väpnad konflikt. Portföljen omfattar även stöd till skydd av barn i väpnade konflikter, ett område som prioriterades högt under Sveriges tid i säkerhetsrådet 2017-2018. Bland annat har barn som associeras med väpnade grupper och styrkor frisläppts och deltagit i återintegreringsprogram i Sydsudan, Somalia och CAR genom stöd till Unicef och Plan International. Globala verktyg har även tagits fram för aktörer som arbetar med dessa barn. Arbetet har en trippelnexusansats med utgångspunkt i barns humanitära behov i konfliktkontexter parallellt med ett långsiktigt arbete för att stärka lokala skyddssystem och utvecklingsfrågor med andra partner för att skapa gynnsammare miljö för barn och familjer^{71 72}.

Ovan nämnda verksamhet knyter också an till strategins stöd inom området förebyggande av våldsam extremism (Prevention of Violent Extremism, PVE) samt till agendan för unga, fred och säkerhet. Flertalet av de partner som har kärnstöd arbetar med PVE utifrån en integrerad ansats och i portföljen finns även exempel på mer riktat arbete. Till exempel har stödet till UN Women omfattat ett arbete relaterat till att integrera jämställdhet inom FN:s ramverk för PVE⁷³ och International Alert verkat för att stärka kapaciteten för aktörer i ett flertal konfliktkontexter med att inkludera konfliktkänslighet i PVE-programmering⁷⁴.

I dialog med partner har det framkommit att flera insatser innehåller komponenter som rör klimat och mänsklig säkerhet och/eller naturresurser kopplat till konflikt, genom en integrerad ansats eller genom specifika resultatmål (se även 2.2 Perspektiven). MADRE har till exempel bidragit till målet genom att stärka kapacitet hos kvinnoleda organisationer och ursprungsbefolkning att arbeta med klimatanpassning, matsäkerhet och försörjning, liksom påverkansarbete på global nivå med utgångspunkt i kvinnors centrala roll och rättigheter som förutsättning för global klimaträttvisa⁷⁵. International Alert har ett långvarigt och fokuserat arbete med naturresurshantering och konflikt som

⁶⁸ Strategirapport – Hållbar Fred Sept 2020, s. 9, Dox 044840/20

⁶⁹ Civic, 11089, Covid-19 Results Examples, s. 10, Dox 033509/20

⁷⁰ <https://www.genevacall.org/covid-19-armed-non-state-actors-response-monitor/>

⁷¹ Unicef - Stöd till skydd av barn i väpnad konflikt, 11559/13835, Dox ärende 17/001283 och 20/000544

⁷² Plan International Sweden stöd till barn och väpnad konflikt, 11078, Dox ärende 17/001143

⁷³ UN Women, 61070098, 103615 SPFII Annual Progress report January December 2019, s. 29, Dox 022765/20

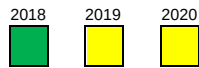
⁷⁴ [New toolkit offers support with preventing violent extremism | International Alert \(international-alert.org\)](https://www.international-alert.org/new-toolkit-offers-support-with-preventing-violent-extremism)

⁷⁵ MADRE, 12487, MADRE Intermim narrative report to Sida December 2020, s. 13, Dox 000090/21

inkluderar programmering, forskning och påverkansarbete⁷⁶. I ett sektorsöverskridande samarbete har de bidragit till utvecklandet av ett globalt tidigt varningssystem för att kunna förutse vattenrelaterade konflikter genom konsortiet Water Peace and Security Initiative⁷⁷, som under 2020 tog emot Luxembourg Peace Prize för ”Outstanding Environmental Peace”. I portföljen finns även exempel på hur naturresurser och klimatrelaterade risker adresseras i medlingsprocesser (CHD) och därmed används som ingång till fredsbyggande.⁷⁸

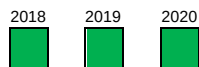
3.1.4. Mål 1.4: Stärkt kapacitet att motverka korruption och straffrihet i sviktande och konfliktdrabbade stater

Strategimål

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går delvis framåt. Inom den normativa utvecklingen för hållbar fred kopplas konfliktförebyggande alltmer samman med rättvisa, vilket tydliggjordes ytterligare under 2020 i samband med den första öppna debatten i FN:s Säkerhetsråd om övergångsrättvisa i konflikt och postkonflikt situationer.⁷⁹ En växelverkan föreligger mellan straffrihet och korruption och de kan fungera ömsesidigt förstärkande, på gott och ont. En generell global tillbakagång konstateras under perioden när det gäller genomförande av rättsstatens principer där området korruption står för en av de större nedgångarna.⁸⁰ Transparency International pekar på sambandet mellan korruption, instabilitet och konflikt i samband med konflikterna i exempelvis Yemen, Nigeria, Irak och Afghanistan⁸¹. Utvecklingen mot strategimålet har nu bromsat in ytterligare i och med covid-19 pandemin som utgör en stor utmaning för rättsutövning och upprättande av rättssäkerhet. Dock har pandemin bidragit till en ökad användning av digitala lösningar, såsom virtuella förhör, vilket trots de utmaningar detta medför skulle kunna leda till mer effektiva och tillgängliga rättssystem på längre sikt.

Portfölj

Sidas bedömning är att portföljen är fortsatt relevant och väl avvägd i förhållande till strategimålet. I portföljen, som utgör 11 procent av den totala strategivolymen⁸², ingår insatser som bidrar till stärkandet av en oberoende rättssektor, övergångsrättvisa, människors tillgång till rättvisa, ansvarsutkrävande och kompensation till offer för krigsbrott. Dessa olika ansatser bedöms sammantaget bidra till stärkt kapacitet för att agera mot straffrihet och korruption i strategins kontexter. Insatsernas bidrag till övergångsrättvisa bedöms som särskilt viktigt då detta tydligt kopplar an till hållbar fred. En prioritering under återstående strategiperiod kommer vara att fördjupa dialogen med ett antal partners för att öka kunskapen om i vilken utsträckning dessa integrerar korruption som konfliktpådrivande i sin verksamhet.

På global policynivå har Sidas kärnstödspartner ICTJ bidragit till utvecklingen av en rad internationella regelverk och resolutioner kopplade till övergångsrättvisa.⁸³ Organisationen rapporterar

⁷⁶ International Alert, 12144, International Alert Natural Resource Management and Climate Crisis portfolio review, Dox 043620/20

⁷⁷ [The Water, Peace and Security Partnership | IHE Delft Institute for Water Education \(un-ihe.org\)](https://www.un-ihe.org/)

⁷⁸ Center for Humanitarian Dialogue, 13130, Environmental Peacemaking in the making_Captone report, Dox 003416/21

⁷⁹ ICTJ, 11061, ICTJ Report Core FY20 Final Signed, s. 3, Dox 044672/20

⁸⁰ World Justice Project, WJP Rule of Law Index 2020, <https://worldjusticeproject.org/our-work/research-and-data/wjp-rule-law-index-2020>, January 22, 2021

⁸¹ [Corruption and its deadly role in conflict and instability – why we mustn't give up the fight | Transparency International UK](https://www.transparency.org/en/corruption-and-its-deadly-role-in-conflict-and-instability-why-we-mustn-t-give-up-the-fight)

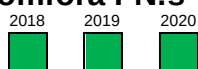
⁸² Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2020, tabell 1

⁸³ ICTJ, 11061, ICTJ Report Core FY20 Final Signed, s. 35-36, Dox 044672/20

också att 80 procent av dess civilsamhällspartner har stärkt sin kapacitet och förmåga att driva rättsfall och utkräva sina rättigheter.⁸⁴ Överlag tar rättsliga och övergångsrättsprocesser tid och går inte alltid framåt linjärt, varav långsiktigt stöd är en förutsättning för att uppnå resultat. UN Team of Experts (ToE) har till exempel under en tioårsperiod kunnat ge expertstöd till utredningar, stärka nationella rättssystem och bidra till ökat ansvarsutkrävande för sexuellt våld i konflikter.⁸⁵ Detta har bland annat lett till fällande domar av förövare i DRK, stöd i pågående rättprocesser i CAR och Guinea Conakry samt inledande processer mot ISIL i Irak och att driva igenom en lagstiftning, ”Yazidi Survivors Bill”, för att stärka stöd till överlevare av konfliktrelaterat sexuellt våld.⁸⁶ I syfte att analysera hur de restriktioner som har införts i samband med covid-19 kan användas för att skapa mer permanenta avkall på rättsstaten har ILAC publicerat en rapport om utmaningar för rättsväsendet i Latinamerika och Karibien under covid-19⁸⁷, samt påbörjat ett liknande projekt för Mellanöstern (Tunisien, Libyen och Palestina).

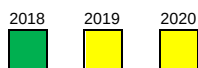
3.1.5. Mål 1.5: Stärkt kapacitet att minska okontrollerad spridning av små och lätta vapen och att genomföra FN:s vapenhandelsfördrag

Strategimål

Sida bedömer att utvecklingen går framåt eftersom universaliseringen av vapenhandelsfördraget, ATT, fortsätter i positiv riktning med fem nya stater anslutna till fördraget 2020⁸⁸. Rapporteringen från anslutna länder om sina åtaganden fortsätter att vara en utmaning och enligt bedömare är allt fler rapporter konfidentiella⁸⁹. Arbetet med att minska okontrollerad spridning av små och lätta vapen och ATT har relativt andra sektorer låg finansiering internationellt och jämfört med minor/kluster är det globala arbetet med små och lätta vapen mer komplext, motsvarande förbudskonventioner saknas och finansieringsmekanismer är underutvecklade. Framsteg har dock gjorts rörande finansieringsmekanismer med exempelvis *Salient*-initiativet inom FN:s fredsbyggande fond.

Portfölj

Detta mål har lägst volymmässig allokering inom strategin, vilket är i linje med de prioriteringar som gjordes under operationaliseringen. Utifrån att detta mål jämfört med tidigare strategi har ett tydligare fokus på ATT och att delar av portföljen som finansierades under tidigare strategifas hade en mer förebyggande inriktning har Sida under innevarande strategiperiod delvis ändrat portföljen för att komma närmare målformuleringen. Sida bedömer att portföljen för tillfället bara delvis är relevant.

Sidas verksamhet inom detta delmål omfattar stöd till fem organisationer. Det volymmässigt största stödet är Danish Demining Groups, DDG, och Mines Advisory Group, MAG, program där även minhantering ingår. MAG:s arbete i Somalia fortlöper enligt plan trots pandemin och dessutom har MAG utökat arbetet till Bosnien-Hercegovina med fokus på handgranater. DDG har däremot haft betydande utmaningar med implementeringen. Den misslyckade etableringen i Guinea ledde till ett skifte till Libyen under 2020. Den pågående konflikten medförde dock att de initiala planerna med fokus på säker förvaring av vapen och ammunition samt destruktionsinsatser inte kunde genomföras.

⁸⁴ ICTJ, 11061, ICTJ Report Core FY20 Final Signed, s. 32, Dox 044672/20

⁸⁵ UN Team of Experts, 52130032, Eleventh Consolidated Annual Progress Report and Final Report on Activities Implemented under the UN Action Against Sexual Violence in Conflict Multi-Partner Trust Fund 2009-2019, s. 13, Dox 019980/20

⁸⁶ UN Team of Experts, 52130032, Semi annual update, Team of Experts, s. 2-4, Dox 000093/21

⁸⁷ ILAC, 11059, Justice in the Time of COVID-19: Challenges to the Judiciary in Latin America & the Caribbean, 2020, Dox 001578/21

⁸⁸ <https://www.thearmstradetreaty.org/treaty-status.html?templateId=209883> 110 stater har anslutit sig till fördraget och ytterligare 31 stater har skrivit på ATT.

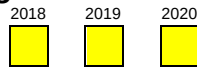
⁸⁹ https://attmonitor.org/wp-content/uploads/2020/08/EN-ATT_Monitor-Report-Summary-2020_Online.pdf

Covid-19 har påverkat DDG:s möjligheter att utforma alternativa insatser, vilket gör att arbete blir mindre omfattande och med en annan inriktning än planerat. Med de medel som frigörs från DDG ges MAG möjlighet att utöka sitt arbete till Nigeria under 2021. Utfasningen av stödet till Parlamentarikerforum, som görs efter att bland annat en extern utvärdering pekat på svaga resultat⁹⁰, blir klar i juni 2021. Denna utfasning, tillsammans med det ökade strategianslaget, öppnar för ökad finansiering till målområdet under 2021.

Ett betydande framsteg är att Kina nyligen anslutit sig till ATT. Sidas partner Saferworld har arbetat med att påverka kinesiska representanter, think-tanks och akademiker gällande ATT sedan 2012, vilket kan ha bidragit till detta⁹¹. Exempel på resultat ifrån MAG:s arbete i Somalia 2018-2019 är att 4 048 vapen har registrerats och märkts vilket försvårar illegal spridning av vapen som hålls av polis, kriminalvård och kustbevakning. Dessutom har sex vapenförråd och sju vapenskåp konstruerats i Somalia och närmare 600 personer (nästan bara män eftersom dessa myndigheter är mycket mansdominerade) har utbildats i säker vapenförvaring av DDG och MAG i Guinea och Somalia.⁹²

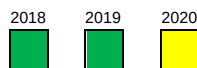
3.1.6. Mål 1.6: Minskat hot från minor, klusterammunition och andra explosiva lämningar av krig

Strategimål

Lägesbilden mot detta strategimål är mångtydig men Sidas sammanfattande bedömning är att utvecklingen delvis går framåt. Nationella myndigheters ägarskap och kapacitet varierar kraftigt, antalet kontexter som är kontaminerade är konstant eller minskar mycket långsamt⁹³ och antalet minoffer har minskat varje år sedan toppen 2016 men är högre än lägsta noteringen 2013. Statistiken är osäker, särskilt i aktiva konfliktkontexter, men 2019 uppgick antalet minoffer till 5 554 varav 39% förolyckades, 85% uppskattas vara pojkar/män, drygt 35 % är barn och Afghanistan har flest offer.⁹⁴ Drabbade av klusterbomber är betydligt färre men dessa används av flera stater som inte antagit konventionen, exempelvis i Nagorno-Karabach under 2020⁹⁵. Truppmenor används främst av icke-statliga aktörer, men även Myanmar, oftast i form av improviserade minor vilket även är den mintyp som orsakar flest offer. Statspartsmötet för Ottawa-konventionen i Oslo 2019 stärkte ansvarsutkrävandet och jämställdhetsfokus i konventionen och målet om en minfri värld 2025 ligger kvar. Finansieringen till sektorn har jämförelsevis varit hög under perioden 2017-2019 även om finansieringen har en nedåtgående trend efter toppnoteringen 2017.⁹⁶

Portfölj

Portföljen för minhantering⁹⁷ består av tre insatser varav två har ökat markant i budget och möjliggjort en bredare geografisk täckning, vilket gör att Sida bedömer att insatsportföljens relevans har ökat jämfört med föregående strategi. Då covid-19 pandemin har påverkat möjligheterna att genomföra minröjning och minriskutbildningar bedömer dock Sida att det under 2020 är sämre måluppfyllnad och därför markeras portföljen som bara delvis relevant. Bedömning är också att portföljen är väl

⁹⁰ Parlamentarikerforum för små och lätta vapen, 52130039, Organizing Parliamentarians Against Armed Violence, Dox 020721/19

⁹¹ Saferworld, 52130042, Saferworld Annual report 2019-2020, Dox 033126/20

⁹² DDG/MAG, 11605, Annex A_DDG_Sida Global Results Matrix 2018-2021, Dox 000816/21

⁹³ Mine Action Review: Clearing the Mines 2020, s. 1. Storbritannien har röjt sina minor på Falklandsöarna under 2020 så både Storbritannien och Argentina kan anses minfria. Även Chile är minfritt 2020.

⁹⁴ Landmine Monitor 2020, s. 34f, [Landmine Monitor 2020 | Reports | Monitor \(the-monitor.org\)](https://www.landmine-monitor.org/)

⁹⁵ <https://www.hrw.org/news/2020/10/23/azerbaijan-cluster-munitions-used-nagorno-karabakh> (2021-01-14)

⁹⁶ Landmine Monitor 2020, s. 1 och s. 86f.

⁹⁷ Här hänvisas till minhantering men inkluderar även klusterammunition och andra explosiva lämningar av krig.

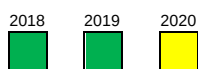
etablerad med en god kombination av ett större minröjnings- och minrisk-utbildningsprogram implementerat av Danish Demining Group (DDG) och Mines Advisory Group (MAG), kärnstöd till Geneva International Center for Humanitarian Demining (GICHD) med fokus på kapacitetsstöd till nationella myndigheter och internationella ramverk samt Geneva Calls arbete att förmå ickestatliga aktörer att avstå minanvändning, vilket totalt 54 väpnade aktörer gjort sedan 2000⁹⁸.

Under 2018-2019 uppnådde DDG/MAG betydande resultat i tolv kontexter. Ett medvetet val har varit att både arbeta i områden med pågående och avslutade konflikter. Insatsen har lett till att 2 757 544 m² land har röjts från minor, att 494 uppdrag för att oskadliggöra enskilda explosiva objekt genomförts och 3 842 sessioner av minriskutbildning för närmare 100 000 personer varav drygt hälften barn och med jämn könsfördelning⁹⁹. Ett konkret exempel på hur extremt mycket minor det kan finnas på en liten yta är minfältet längs gränsen mellan Libanon och Israel där MAG under 2019 röjde ett område som motsvarar cirka fyra fotbollsplaner med resultatet att 1 350 truppminor oskadliggjordes¹⁰⁰. Denna massiva påverkan på Libanon blir än mer tydlig då minorna legat i marken i över 30 år, under tiden utgjort en fara för befolkningen och minskat den brukbara jordbruksmarken under flera decennier.

3.2 Stödområde 2: Nationellt och lokalt stöd i avgörande skeden av förebyggande av väpnad konflikt och i freds- och statsbyggnadsprocesser, inklusive bortglömda och utdragna konflikter

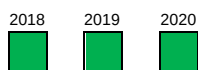
Stödområde 2 omfattar två delmål¹⁰¹ och påkallar ett snabbt, flexibelt och kontextanpassat angreppssätt på landnivå. Under operationaliseringen utarbetade Sida en modell där utvalda partner tilldelades additionella medel för att möjliggöra för dem att agera vid avgörande skeden och förhöjda behov av snabbt stöd där de har befintlig verksamhet¹⁰². Därtill omfattar stödområde 2, efter samråd med UD och genom Regleringsbrevsuppdrag, insatser till kontexter där Sverige har politiskt engagemang, men där bilateral/regional strategi saknas. Under strategin har detta gällt Jemen, Västsahara och Venezuela. Stödområdet utgör knappt sex procent av utbetalt strategibelopp 2019 och drygt sju procent 2020.

Strategimål 2.1 och 2.2

Bedömningen är att detta strategimål delvis går bakåt eftersom processerna mot en fredlig lösning av konflikterna i Venezuela, Västsahara och Jemen inte går framåt (mer om dessa kontexter nedan).

Portfölj 2.1 och 2.2

⁹⁸ Geneva Call, 13842, GC and Mine-action 2020 (email), Dox 000979/21. Två ytterligare aktörer, Southern Transitional Council i Jemen och en av brigaderna i Free Syrian Army har sedan förra rapporteringen skrivit på Geneva Calls *Deed of Commitment* mot användning av minor.

⁹⁹ DDG/MAG, 11605, Annex A_DD_G_Sida Global_Results_Matrix_2018-2021, Dox 000816/21. 2018 röjdes 844 489 m² och 1,913,055 m² 2019. Dessutom har ca 97 miljoner m² land som klassificerats som minkontaminerat i nationella databaser men som efter undersökningar inte bedöms vara så återlämnats. Land har röjts i Bosnien-Hercegovina, Libanon, Sri Lanka, Ukraina och Zimbabwe samt annullerats i Libyen.

¹⁰⁰ DDG/MAG, 11605, DDG/MAG Årsrapport 2019, s. 75, Dox 018089/20

¹⁰¹ 2.1 Stärkt deltagande av kvinnor och av unga samt andra nyckelaktörer i avgörande skeden av nationella och lokala dialog- och fredsprocesser och försoning; och 2.2 med fokus på stärkt möjlighet till fredsvinster på nationell och lokal nivå i avgörande skeden av förebyggande av väpnad konflikt och i freds- och statsbyggnadsprocesser i sviktande och konflikttrabbade stater.

¹⁰² Strategiplan: Hållbar fred 2017 – 2022, Dox 006798/18

Portföljen på resultatområde 2 innehåller sex insatser, en vardera med fokus på Jemen och Västsahara samt fyra insatser med additionella medel. Den bedöms fortsatt vara relevant, även om det har varit betydande förseningar i implementeringen av de nationella insatserna.

Som en del av halvtidsöversynen gjorde Sida en analys av hur modellen med additionella medel (också omnämnd som flexibla medel) till utvalda partner har fungerat hittills avseende bidrag till resultat på stödområde 2. Fyra partner (CHD, ICTJ, International Alert och Saferworld) har ingått med en total budget om cirka 51,8 MSEK. Slutsatsen visar att modellen enbart till viss del fungerat som avsett så här långt, då det finns få exempel som direkt relaterar till plötsligt uppkomna kriser eller möjligheter i länderna. Avsaknaden av resultat i avgörande skeden innebär dock inte att den verksamhet som genomförts saknat relevans för stödområde 2 med tanke på att verksamheten sannolikt stärkt organisationernas relevans och förmåga att svara mot förändringar i kontexterna på längre sikt. Sida har dock för avsikt att framöver undersöka hur partner inom den totala strategiportföljen på olika sätt bidrar till genomförandet av stödområdet.¹⁰³

Västsahara, Oxfams *Musharaka*-projekt och DDG:s minhanteringsinsats har genomgått betydande svårigheter under det gångna året. För första gången sedan 1991 bröts vapenvilan mellan Marocko och Polisario i november 2020, dock utan personskador och ytterligare väpnade incidenter därefter. Västsaharas självständighetskamp har sett flera bakslag med t.ex. USA:s deklaration om erkännande av Marockos suveränitet över territoriet, öppnandet av flera konsulat i det Marockokontrollerade Västsahara och att positionen som FN:s generalsekreterares personliga sändebud fortfarande är vakant. Således har det skett betydande förändringar i kontexten sedan Sidas insatser utvecklades 2018 vilka även påverkar förutsättningarna för en långsiktig lösning av konflikten. Oxfam och DDG har dessutom påverkats av covid-restriktioner vilket har gjort att internationell personal inte kunnat arbeta på plats med förseningar som följd. Dialogen med lokala myndigheter rörande projektets deltagande ansats har enligt Oxfam ytterligare försvårat implementeringen vilket delvis beror på att många politiska positioner fick nya utnämningar vid Polisarios kongress i december 2019. På grund av detta och andra faktorer kommer projektet förlängas.

Arbetet inom Peace Support Facility för **Jemen** har varit komplext och fördröjts på grund av stora problem att få parterna att komma överens om insatser i Stockholmsavtalets anda. Därav har utgångspunkterna för att använda faciliteten anpassats och insatsen förlängts till 2022. Nya medel tillfördes 2020 i ett särskilt fönster med syfte att möjliggöra finansiering av inspektion och lättare underhåll av den flytande oljedepån FSO Safer. Safer, som intogs av Ansar-Allah 2015, riskerar att läcka enorma mängder olja i Röda havet. Oljetankern har använts som en bricka i förhandlingarna mellan parterna men bedöms kunna ha positiv inverkan för fredssträvanden. Operationen är såväl brådsakande som av hög risk, men riskerna med att inte agera när det finns en politisk möjlighet bedöms som ännu högre. I övrigt har faciliteten kompletterats med ett särskilt ”Trac 2”-fönster och den jämställdhetsexpert som Sida öronmärkt stöd till har kommit på plats. Särskilt värdefullt har varit det nära samarbetet med UM och UD (se 2.4 Synergier) då insatsen har starka kopplingar till den politiska processen.

Uppdraget rörande konflikten i **Venezuela** resulterade i en intern kartlägga över befintlig verksamhet. Sidas bedömning har sammanställts i ett PM¹⁰⁴ med utgångspunkten att eftersom Sverige saknar närvaro eller utvecklingssamarbete till landet, och inget uppdrag för detta finns på ambassaden i Bogota, så är det avgörande att eventuellt nytt stöd utgår till en beprövad partner med redan uppbyggt nätverk och verksamhet i landet. Betydande insatser har främst gjorts genom UNDP PDA medan

¹⁰³ Analys av den flexibla och landspecifika finansieringen under målområde 2 av Strategin för hållbar fred perioden 2017-2020, Dox 003001/21

¹⁰⁴ Regleringsbrevsuppdrag Venezuela 2020 PM, Dox 001157/21

partner som GPPAC och ICTJ har arbetat direkt med nationella och regionala organisationer kring konfliktanalyser och MR-överträdelser. Sida har uppmanat CHD och UN Women (WPS rådgivare) att göra insatser i landet vilket fått utslag både 2020 och från 2021.

4 Implikationer och rekommendationer

4.1 Implikationer

Strategin är relevant och uppvisar goda resultat gentemot resultatmålen, särskilt i Stödområde 1, trots att konfliktkontexterna är komplexa och har stora utmaningar. Portföljen är väl balanserad i val av aktörer såväl inom det multilaterala systemet som i civilsamhället och förändringsteorin ger tillräcklig vägledning för justeringar när förutsättningar ändras. Insatsportföljen har till stor del byggts upp under strategins två första år då partner från tidigare strategi fasades ut, samarbeten förnyades eller nya partner identifierades. Inför de sista åren av strategins genomförande (2021-22) behöver vissa mindre justeringar göras, både med anledning av anslagsutrymmet men också efter de genomlysningar, analyser och lärdomar som dragits kring olika tematiska områden, perspektiv, metoder och arbetssätt under halvtidsöversynen. Följande aspekter kommer att prioriteras:

- *Covid-19* har inte bara påverkat verksamheten och krävt flexibilitet och innovation, utan också begränsat möjligheterna för partner och Sida att följa upp verksamheterna i fält. Detta kan få implikationer för såväl intern styrning/kontroll och korruptionsrisker som inriktning för insatserna. Detta behöver särskilt beaktas i det fortsatta genomförandet genom flexibla stöd, tät och breddad dialog med partner på landnivå samt nya metoder för digital uppföljning med partner och andra givare.
- Stärka och vidareutveckla arbetet med *miljö, klimat, fred och säkerhet* både genom integrering av tematiken hos ett urval partner och genom att identifiera en ny insats på området som kan stärka konfliktförebyggande arbete kopplat till klimatrelaterade risker, land och naturresursfrågor. Miljö/klimat kommer generellt stärkas i dialog med partner.
- *Förstärka det direkta arbetet med kvinnors inkludering och meningsfulla deltagande i fredsbyggande och fredsprocesser* då detta identifierats som särskilt eftersatt.¹⁰⁵ Arbetet kommer att ske i dialog med befintliga partner och genom ny direkt finansiering av kvinnors deltagande genom ett särskilt fönster inom Women Peace and Humaitarian Fund.
- Sida bedömer att resultatområde *Små och lätta vapen/ATT behöver stärkas*. Utifrån en intern analys av relevanta aktörer på området kommer Sida intensifiera dialogen om nytt/fördjupat samarbete med 1-2 befintliga eller nya organisationer.
- Med anledning av att analysen av de flexibla medel ett mindre antal partner fått inom *Strategins stödområde 2* ger vid hand att modellen visar blandade direkta resultat, avser Sida att under året se över befintlig portfölj utifrån verksamhet i *avgörande skeden i konflikter/fredsprocesser* för att fortsatt identifiera relevanta resultatexempel.¹⁰⁶
- Sidas nya vägledning för trippelnexus ger möjlighet att inom detta område bredare dela erfarenheter och lärdomar samt att stärka synergier mellan strategin för hållbar fred, bilaterala strategier, hum-strategin och andra globala strategier. Lärdomar kommer bland annat att dras från de tre trippelnexusprojekt som genomförts av humanitära partner, vilka avslutas under 2021, särskilt med fokus på hur konfliktkänslighet integreras i humanitär verksamhet.

¹⁰⁵ WPS-FN portföljövernsyn – Strategi hållbar fred, s. 13, Dox 000988/21

¹⁰⁶ Analys av den flexibla och landspecifika finansieringen under målområde 2 av Strategin för hållbar fred perioden 2017-2020, Dox 003001/21

4.2 Rekommendationer inför kommande strategi

Hållbar fred är ett tematiskt område där svenskt utvecklingssamarbete har gott renommé, goda erfarenheter och goda resultat att bygga vidare på i en framtida strategi. Slutsatser från den fördjupade översynen av strategigenomförandet har lett fram till nedan rekommendationer.

Behålla

Tydliga länkar mellan *globalt och lokalt fredsbyggande* är centralt och en ny strategi bör fortsatt ge möjlighet att arbeta med globala aktörer som både är aktiva i det globala normativa arbetet och som ger resultat/effekter lokalt.

Fortsatt fokus på att öka *meningsfullt deltagande och inkludering av unga och kvinnor* i alla delar av fredsprocesser/fredsbyggande, liksom *barn i väpnad konflikt*. Behålla *minhantering och SALW/ATT* då det är områden där Sverige har internationella åtaganden som sällan inkluderas i bilaterala eller regionala strategier.

Stärka

Öka fokus på *miljö/klimat/fred/säkerhet* då analysen av förändringar i strategisammanhanget visar på möjliga länkar mellan klimat- och konfliktrisker och vikten av att tydligt integrera dessa perspektiv i fredsbyggande.

I en framtida strategiprocess ha ett ökat fokus på det *gemensamma Team Sweden-arbetet inom fredsbyggande* för att bättre kunna möta svenska politiska prioriteringar för fredsfrågor. Ett ökat engagemang, politiskt och finansiellt, är motiverat utifrån vikten av att Sverige **både stärker det normativa påverkansarbetet** globalt för fredsbyggande **och** det *multilaterala och globala samarbetet*. Detta kompletterar effektivt arbete som sker inom bilaterala och regionala strategier. Att satsa mer på fredsbyggande är dessutom i linje med FN:s generalsekreterares uppmaning, OECD/DACs rekommendation om nexus, samt ger Sverige möjlighet att föregå med gott exempel inom Good Peacebuilding Donorship.

Förändra

Enbart inkludera mål på global nivå och **inte** lägga till nationella fönster, så som är fallet med nuvarande strategi genom Stödområde två. Sidas erfarenheter från strategigenomförandet visar att nationellt fredsbyggande har sin naturliga hemvist bilateralt.

Sida föreslår att **renodlat** ha *global kapacitet för fredsbyggande* som en övergripande tematisk inramning med fokus på att stärka global normativ policyutveckling och implementering. Detta hänger ihop med behovet att ha *färre antal strategimål*. Hållbar fred-strategin har åtta strategimål där målen 1-3 delvis är överlappande och ger därför en fiktiv uppdelning av verksamheten per mål. Exempelvis är stöd till inkluderande fredsbyggande och stöd till kvinnors och ungas deltagande i fredsprocesser två överlappande mål, vilket försvårar såväl portföljplanering som resultatrapportering.

Inkludera inte strategimål om stärkt kapacitet att motverka korruption och straffrihet i sviktande och konfliktdrabbade stater. Arbete mot straffrihet och korruption har en tydligare direkt koppling till bilateralt demokratiarbete eller i den globala strategin för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Övergångsrättvisa däremot är en central del av fredsbyggande och bör fortsatt ingå i global kapacitet för fredsbyggande. Sida avser dock fortsatt integrera korruption som ett utvecklingshinder och som möjlig pådrivare av konflikt, i enlighet med Sidas handlingsplan för att motverka och hantera korruption, och ser inte behov av ett specifikt strategimål.

Öka flexibilitet genom en gemensam anslagspost för globala strategier. Det skapar bättre förutsättningar för genomförande, säkerställer en långsiktig ansats och möjliggör strategisk portföljplanering. För att kunna använda flexibiliteten fullt ut föreslås att anslagspost 26 uppgår i anslagspost 34 och att strategin får *en volym för hela strategiperioden*, i likhet med övriga strategier inom denna anslagspost.

Bilaga 1. Rapport P6 Finansiellt år 2020

All data in report is per December 31, 2020. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2020: 460 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2020: 454 876 KSEK

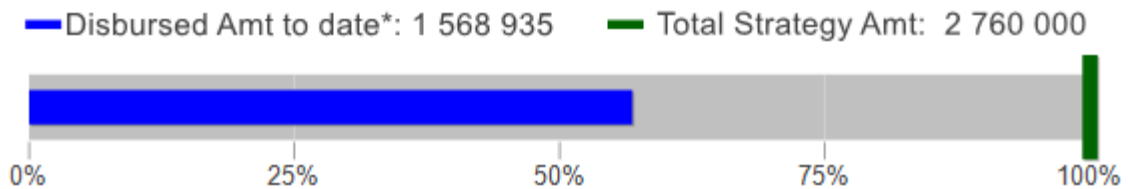
Table 1. Financial Overview 2020 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2020
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2020 (KSEK)
Sustainable peace 2017-2022	Total		454 876
	Global capacity in prevention of armed conflict, peacebuilding and statebuilding processes, and human security	Strengthened capacity to prevent armed conflict and support inclusive peacebuilding and statebuilding processes	140 913
		Strengthened participation and influence of women and of youth in dialogue and peace processes	71 460
		Strengthened capacity to promote human security in fragile and conflict-affected states, particularly women's and children's security	97 700
		Strengthened capacity to counter corruption and impunity in fragile and conflict-affected states	49 900
		Strengthened capacity to reduce uncontrolled spread of small arms and light weapons and to implement the UN Arms Trade Treaty	12 224
		Reduced threat from mines, cluster munitions and other explosive remnants of war	49 000
		Total	421 196
	National and local support during critical stages of prevention of armed conflicts and in peacebuilding and statebuilding processes,	Strengthened participation of women and of young people and other key stakeholders during critical stages of national and local dialogue and peace processes and reconciliation	12 830

	including in forgotten and protracted conflicts	Strengthened opportunities for peace dividends at national and local level during critical stages of prevention of armed conflict and in peacebuilding and statebuilding processes in fragile and conflict-affected states	20 600
		Total	33 430
	Not allocated to area of support	Not allocated to result	250
		Total	250

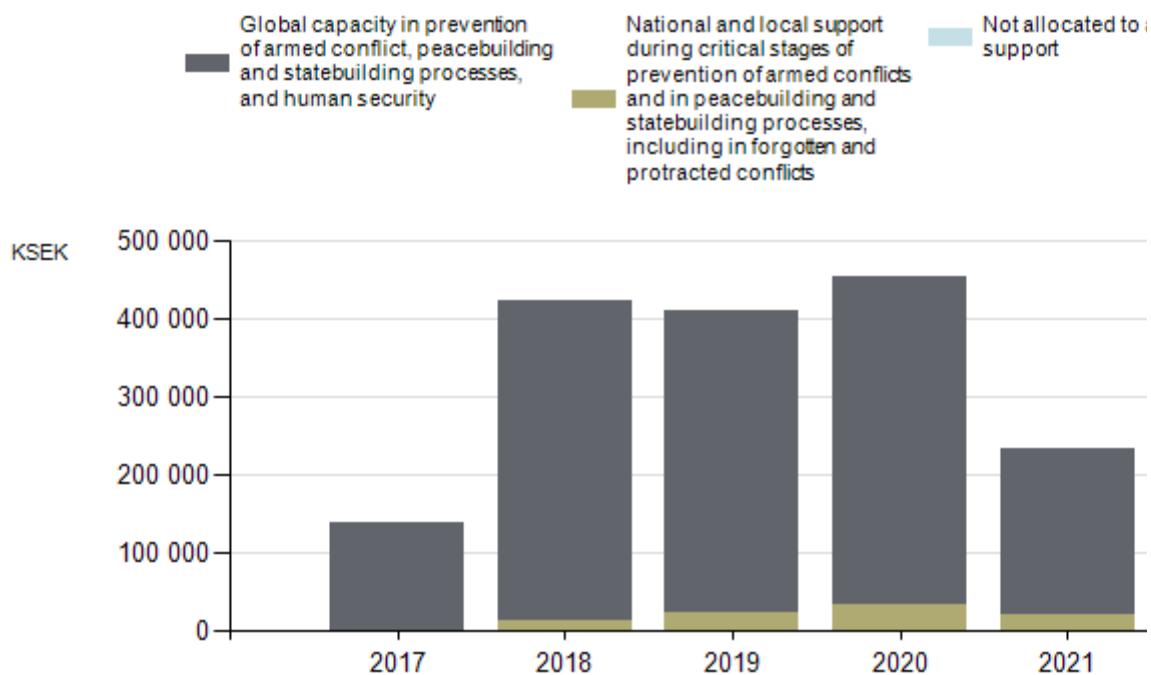
Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 4th year with total duration of 6 years.

* Note that the Disbursed Amt to date includes even payments made in the last year of the previous strategy, 138 556 KSEK

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

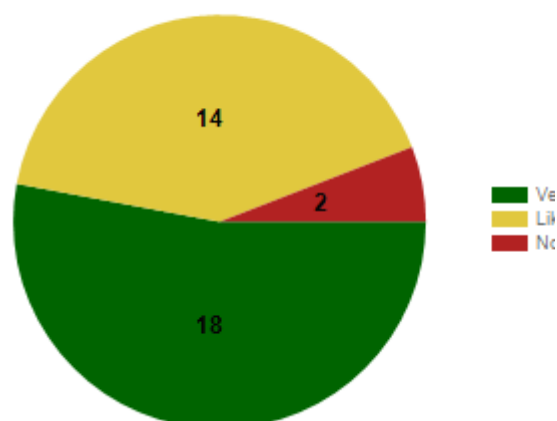
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

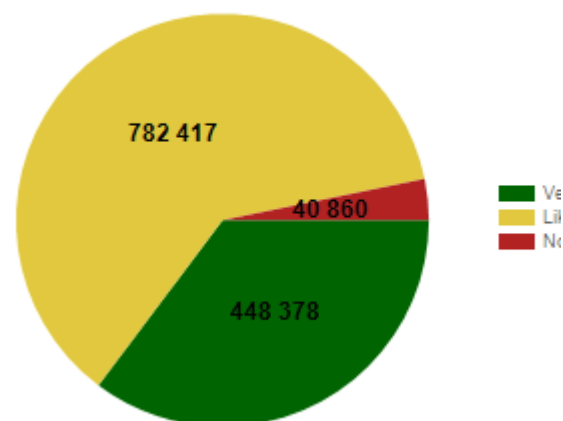
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

